

MERZEBURGO VYSKUPAS TITMARAS SAVO KRONIKOJE

APIE ŠV. BRUNONĄ IR JO ŽŪTĮ

Šv. Brunono mokyklos draugo ir tolimo giminaičio, vėliau Merseburgo vyskupo Titmaro (1009–1018), kronika pradėta rašyti 1012 m. Pasakojimas apie šv. Brunoną ir paskutinę jo misiją 1009 m. yra kronikos VI knygoje, kuri rašyta 1014 m. pirmoje pusėje. Titmaras Merseburgietis čia nurodo, kad šv. Brunono gyvenimo istoriją yra aprašęs pagal misionieriaus tėvo pasakojimą.

VI. 94. Bet pirma negu imsiuosi tai išdėstyti, mėginu įterpti tai, ką pamiršęs neaptariau.

58. Tarp mano amžininkų ir bendramokslių buvo vienas vardu Brunonas, kilęs iš labai garsios giminės, bet dievišku gailėstingumu labiau išrinktas būti Dievo nei kitų tėvų sūnumi. Jis, ypač numylėtas garbingos savo motinos Idos, atiduodamas mokytį filosofui Gedonui¹ ir apščiau gauna visko, ką privalėjo įgyti. Jo tėvas buvo Brunonas, garsus ir visokeriopai girtinas senjoras; jis man buvo kraujo giminaitis², o visiems kitiems artimas bičiulis. Jo sūnus ir bendravardis, kai rytą turėdavo eiti į mokyklą, prieš palikdamas namus, prašė laisvos minutės ir tuo metu, kai mes žaidėme, jis meldėsi. Darbą labiau vertino negu poilsį ir taip duodamas vaisių sulaukė pilnametystės. Otonas III geidęs jį turėti ir pasiėmė, tačiau [Brunonas] greitai jį paliko ir, ieškodamas atsiskyrėliško gyvenimo, gyveno iš savo darbo. Po šlovingojo imperatoriaus mirties, Dievo malone valdant Henrikas II, jis atvyko į Merseburgą su popiežiaus leidimu iš jo prašyti palaiminimo vyskupystei; ir jo įsakymu arkivyskupo Taginono³ buvo pašventintas, ten pat priėmė palijų, kurį pats čia atvežė. Po to [savo] sielos naudai apsiėmė sunkaus ir didžio kelio vargą, tramdydamas kūną badavimu ir kankindamas budėjimu. Gavo daug dovanų iš Boleslovo ir kitų turtingųjų, bet greitai [jas] bažnyčioms, savo draugams ir šeimynykščiams išdalijo, nieko sau nepalikdamas.

¹ Magdeburgo katedros mokyklos vadovas, kuris šias pareigas, manoma, paveldėjo iš Ekehardo (*Ekkehardus Rufus*). Pastarasis kronikoje apibūdinamas kaip *grammaticus* (IV kn., 66). Magdeburge bendramoksliais buvo kronikos autorius bei Brunonas Kverfurtietis, o anksčiau čia mokėsi ir šv. Adalbertas (Vaitiekus).

² Titmaro senelė Matilda buvo šv. Brunono Bonifaco tėvo sesuo.

³ Taginonas – Magdeburgo arkivyskupas 1004–1012 m.

95. [Brunonas] dvyliktais atsivertimo ir šlovingo gyvenimo metais, patraukęs į Prūsiją, uoliai stengėsi šią nederlingą žemę apvaisinti dieviška sėkla, bet erškėčiams želiant, apleista žemė lengvai nepasidavė. Tuomet, skelbdamas [Evangeliją] minėto krašto ir Rusios pasienyje, gyventojų pirma sudraudžiamas, bet [ir] toliau Evangeliją skelbęs suimamas. Paskui, vasario 14 d. [Brunonas], romus kaip avinėlis, dėl Kristaus, kuris yra Bažnyčios galva, meilės su 18 savo [kelionės] draugų nukirsdinamas. Tiekos šventųjų kūnai gulėjo nepalaidoti, kol Boleslovas, tai sužinojęs, juos išpirko ir savo namams įgijo paguodą ateičiai. O tai įvyko laikais šviesiausiojo karaliaus Henriko, kurį Visagalis Dievas pagerbė tokio ganytojo triumfu ir, kaip labai tikiuosi, išganė. O minėto vyskupo tėvas po to ilgai sirgo ir, kaip man papasakojo, sūnaus nurodymu priėmė vienuolio apdarą; mirė ramybėje spalio 19 d.

1009 metai: Šv. Brunono Kverfurtiečio misija, parengė Inga Leonavičiūtė, (Fontes ecclesiastici historiae Lituaniae, 5), Vilnius: Aidai, 2006, p. 83, 84.